

EVALUATIE KENNISCENTRUM EVC

Den Haag, 28 oktober 2004

COLOFON

Projectnummer: 9980/44496484

Auteurs: drs. Erwin van Rooijen
drs. Edgar van Leest
drs. Ike Overdiep

B&A Groep
Beleidsonderzoek & -Advies bv
Louis Couperusplein 2
Postbus 829
2501 CV Den Haag

T (070) 3029500
F (070) 3029501

e-mail: info@beleidsrendement.nl
http: www.beleidsrendement.nl

© Copyright B&A Groep 2004.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

B&A is gevestigd in Den Haag, Deventer, Amsterdam en Rotterdam

25-10-04 15:15

INHOUDSOPGAVE

1	Context en onderzoeksvragen	4
1.1	Context	4
1.2	Doel- en vraagstelling	5
1.3	Onderzoeksopzet	5
1.4	Opbouw van het rapport	6
2	Samenvatting en conclusies	7
2.1	Effectiviteit en efficiëntie	7
2.1.1	Vooraf	7
2.1.2	Resultaten onderzoek	7
2.2	Borging van opgebouwde kennis en expertise	9
2.3	Aanbevelingen door gesprekspartners	9
2.3.1	Basisfuncties rondom EVC blijvend en goed organiseren	10
2.3.2	Verdergaande standaardisering en kwaliteitsborging	10
2.3.3	Actieve overheid kan belemmeringen in wet- en regelgeving wegnemen	10
3	Effectiviteit van het Kenniscentrum EVC	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Effectiviteit in de context van deze evaluatie	11
3.3	Voortgang en doelbereik Kenniscentrum EVC	11
3.3.1	Jaarverslagen en jaarplannen	11
3.3.2	Publicaties	13
3.3.3	Landelijke EVC dagen	13
3.3.4	Adaptatie van EVC door branches	14
3.4	Bewustwording toegenomen, versnelling in branches deels gerealiseerd	15
4	Efficiëntie van organisatie en uitvoering	17
4.1	Inleiding	17
4.2	De organisatieopzet en aansturing	17
4.3	De strategie	18
5	Borging	20
5.1	Inleiding	20
5.2	Borging van opgebouwde expertise en netwerken	20
5.3	Toekomstige relevantie van het Kenniscentrum	20
	Bijlage Samenstelling begeleidingscommissie	22
	Bijlage Respondenten in het onderzoek	23
	Bijlage Geraadpleegde documenten	25

1

CONTEXT EN ONDERZOEKSVRAGEN

1.1

CONTEXT

Erkenning van Verworven Competenties (EVC) is een belangrijk instrument in het kader van employability. In toenemende mate worden EVC -procedures ingezet in meerdere sectoren en op verschillende niveaus, waardoor de omgang met 'human capital' alsmede aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt worden geoptimaliseerd.

Gezien de (veronderstelde) positieve werking van EVC en de wens dit versneld door de markt te laten oppakken hebben de ministeries van Economische Zaken (EZ), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) in 2000 het initiatief genomen tot oprichting en financiering van een Kenniscentrum EVC.

Doel van het kenniscentrum is *“het creëren van bewustwording van nut, noodzaak en gebruik van EVC voor alle betrokken partijen op branche- of sectoraal niveau”*. Om deze doelstelling te realiseren kreeg het Kenniscentrum EVC de volgende taken:

- Expertisetaak
- Kennisontwikkeling en – overdrachttaak
- Netwerkfunctie

Doelgroepen van het Kenniscentrum EVC zijn de bij de EVC -systematiek betrokken organisaties op branche- en sectoraal niveau. Hierbij gaat het om een breed scala van partijen, zoals brancheorganisaties, vakorganisaties, adviesbureaus, bedrijven, ROC's, Hogescholen, CWI en overheden.

Het Kenniscentrum EVC wordt gerund door een consortium van de volgende marktpartijen: STOAS, CINOP, CITO. Aan het Kenniscentrum EVC ligt een meerjarenplan ten grondslag met een looptijd van 2001 tot en met 2004 en een verplichte evaluatie in het laatste jaar. Inmiddels wordt nagedacht over de toekomst van het Kenniscentrum EVC en ligt er ook al een businessplan voor het vervolg. Met de vereiste evaluatie willen de betrokkenen ministeries van EZ, SZW en OCW vooral terugkijken op hetgeen het Kenniscentrum EVC heeft bereikt en inzicht krijgen in de opinies en ervaringen vanuit het veld.

Tegen deze achtergrond heeft B&A in opdracht van de genoemde ministeries de evaluatie van het Kenniscentrum EVC uitgevoerd.

1.2 DOEL- EN VRAAGSTELLING

De doelstelling van de evaluatie is als volgt geformuleerd:

Inzicht krijgen in de mate waarin het Kenniscentrum EVC effectief en efficiënt is geweest in het bereiken van haar doelstelling, namelijk het creëren van bewustwording van nut, noodzaak en gebruik van EVC voor alle betrokken partijen op branche- of sectoraal niveau.

De onderzoeksvragen van de evaluatie zijn geclusterd naar drie onderwerpen:

EFFECTIVITEIT

1. Wat waren de doelstellingen van het Kenniscentrum EVC?
2. Wat heeft het Kenniscentrum EVC op deze doelstellingen bereikt?

EFFICIËNTIE

3. Welke strategie heeft het Kenniscentrum EVC gevolgd?
4. Hoe is deze strategie – en de activiteiten hierbinnen – uitgevoerd?
5. Hoe is het Kenniscentrum EVC gepositioneerd ten opzichte van andere partijen en initiatieven in het veld?

BORGING

6. Hoe kan waardevolle kennis en expertise die is opgebouwd worden geborgd?
7. Wat is de toekomstige relevantie van de functie van een Kenniscentrum EVC en hoe kan dat worden georganiseerd?

5

Voor de beantwoording van deze onderzoeksvragen worden onderbouwde en beredeneerde uitspraken gedaan over deze drie onderwerpen. Hierbij gelden twee complicaties.

Ten eerste de meetbaarheid van de doelen, aangezien de doelstellingen van het Kenniscentrum EVC niet in kwantitatieve termen is geformuleerd en ook niet (door middel van eenduidige indicatoren) in kwantificeerbare termen is geoperationaliseerd. Ten tweede de 'causaliteitsvraag': wat zijn de maatschappelijke gevolgen van uitgevoerde activiteiten? Het is immers niet alleen het Kenniscentrum EVC dat invloed uitoefent op de toepassing van EVC-procedures. Ook andere factoren en partijen spelen hier een rol. De vraag is in hoeverre effecten op het gebied van EVC direct toe te schrijven zijn aan activiteiten van het Kenniscentrum EVC is hierdoor niet sluitend te beantwoorden.

1.3 ONDERZOEKSOPZET

Gezien de hierboven beschreven complicaties met betrekking tot 'meetbaarheid' en 'causaliteit' is de evaluatie grotendeels kwalitatief van opzet. Wel hebben we uit de deskresearch (zie hieronder) de kwantitatieve basisinformatie gedestilleerd en in onze analyse betrokken.

De onderzoeksopzet bestaat de volgende stappen:

1. Deskresearch
2. Face-to-face interviews met Kenniscentrum EVC en betrokken ministeries
3. Groepsgesprek met vier leden namens de adviesraad van het Kenniscentrum¹
4. Groepsgesprekken branches + aanvullende schriftelijke vragenlijsten
5. Groepsgesprekken onderwijsinstellingen + aanvullende schriftelijke vragenlijsten
6. Schriftelijke vragenlijsten onder branches, onderwijsinstellingen en Kenniscentra Beroepsonderwijs/Bedrijfsleven (KBB's).

Alle onderzoeksstappen zijn nader ingevuld in nauw overleg met de begeleidingscommissie bestaande uit een onafhankelijk voorzitter en vertegenwoordigers namens betrokken ministeries.

Dit geldt in het bijzonder voor de selectie van te benaderen branches en personen voor groepsgesprekken. De begeleidingscommissie is geraadpleegd om hierbij tot een goede afspiegeling van relevante partijen in het 'EVC-veld' te komen.

De in deze rapportage gepresenteerde onderzoeksresultaten zijn in dit opzicht (c.q. in termen van 'probleemrepresentativiteit') dan ook voldoende empirisch onderbouwd om de onderzoeksvragen te beantwoorden.

1.4

OPBOUW VAN HET RAPPORT

Deze rapportage is als volgt opgebouwd.

Hoofdstuk 2 geeft de samenvatting en conclusies van het onderzoek weer.

De hoofdstukken 3, 4 en 5 besteden achtereenvolgens aandacht aan effectiviteit, efficiëntie en borging van het Kenniscentrum EVC .

In de bijlage vindt u een overzicht van de samenstelling van de begeleidingscommissie, een overzicht van de respondenten in het onderzoek en een overzicht van geraadpleegde documenten.

---

¹ We hebben een aantal keer geprobeerd om een sessie met de voltallige adviesraad te beleggen, maar vanwege agendatechnische redenen is dit niet gelukt.

2

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Dit evaluatieonderzoek is er op gericht inzicht te krijgen in de mate waarin het Kenniscentrum EVC effectief en efficiënt is geweest in het bereiken van haar doelstelling, namelijk het creëren van bewustwording van nut, noodzaak en gebruik van EVC voor alle betrokken partijen op branche- of sectoraal niveau.

De resultaten van dit onderzoek zijn in deze samenvatting geclusterd in een paragraaf over effectiviteit en efficiëntie en een paragraaf over borging. De samenvatting wordt afgesloten met een aantal aanbevelingen, zoals deze door onze gesprekspartners geformuleerd zijn.

2.1 EFFECTIVITEIT EN EFFICIËNTIE

2.1.1 VOORAF

Om zinvolle uitspraken te doen over effectiviteit en efficiëntie is het van belang om eerst duidelijkheid te hebben over de indicatoren waaraan effectiviteit en efficiëntie worden afgemeten.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de doelstelling van het Kenniscentrum EVC breed is geformuleerd: 'Het creëren van bewustwording van nut, noodzaak en gebruik van EVC'. Deze doelstelling is noch door het Kenniscentrum EVC noch door de opdrachtgevende ministeries in kwantitatief meetbare indicatoren geoperationaliseerd.

Dit was bij de start van het Kenniscentrum EVC ook niet de dominante sturingsfilosofie en het Kenniscentrum EVC kan naar ons oordeel hier dan ook niet op worden afgerekend. Dit betekent dat er ook geen harde (kwantitatief empirisch onderbouwde) uitspraken over effectiviteit en efficiëntie gedaan kunnen worden.

2.1.2 RESULTATEN ONDERZOEK

Het Kenniscentrum EVC is er in geslaagd een groot netwerk tot stand te brengen, ook internationaal. Het Kenniscentrum EVC wordt gewaardeerd als inspirator, vraagbaak en sterke promotor van het EVC -concept. Het Kenniscentrum EVC heeft daarmee bijgedragen aan het vergroten van de bewustwording van het nut van EVC.

De effecten van de activiteiten van het Kenniscentrum EVC geven in de sectoren en branches een wisselend beeld te zien. Dit hangt samen met de ontwikkelingsfase waarin een branche of onderwijsinstelling zich bevindt op het gebied van EVC. In een aantal branches (zoals defensie en publieke dienstverlening) is men recent gestart met pilots EVC, in andere branches (zoals metaal, zorg en welzijn) bestaan er reeds langer reguliere EVC -trajecten, waarbij branche-instituten en fondsen een ondersteunende functie vervullen.

Uit de evaluatie komt het beeld naar voren dat het Kenniscentrum EVC onvoldoende heeft ingespeeld op deze verschillen tussen branches. Dit blijkt uit de volgende bevindingen:

- Het Kenniscentrum EVC heeft geen analyse gemaakt van genoemde verschillen om hierop vervolgens een gedifferentieerd ondersteuningsaanbod te ontwikkelen.
- Het Kenniscentrum EVC heeft vooral ingespeeld op (met EVC) startende branches. De activiteiten van het Kenniscentrum EVC in startende branches en onderwijsinstellingen hebben daardoor meer effect gehad dan bij de 'koplopers'.
- Er is geen systematische actie ondernomen om 'witte vlekken' – c.q. branches en onderwijssectoren die nog niet bereikt werden – te benaderen.

We concluderen dan ook dat de versnelling van het EVC -proces in branches ten dele is gerealiseerd. Uit het onderzoek blijkt dat versnelling met name is gerealiseerd in de sectoren die in de periode 2001-2004 zijn gestart met EVC .

Het grootste deel van het onderzoek dat het Kenniscentrum EVC heeft laten verrichten was gericht op kennisontwikkeling en beoogde op het niveau van beleidsmakers (strategisch niveau) meer aandacht voor EVC te bewerkstelligen. Er is minder toegepast onderzoek uitgezet dat inging op implementatievragen. Daardoor is de gebruikswaarde van het onderzoek voor branches beperkt gebleven, zo werd met name aangegeven door onze gesprekspartners uit de voedingssector en de publieke dienstverlening.

De werkwijze van het Kenniscentrum EVC kan worden gekenmerkt als 'impressionistisch'. Indrukken die men opdeed en inschattingen die zijn gemaakt op basis van het grote netwerk en de kennis die het Kenniscentrum EVC heeft verzameld, zijn leidend geweest voor de activiteiten die zijn ondernomen. Hierbij heeft het Kenniscentrum EVC sterk gefocust op de successen. Dat heeft stimulerend gewerkt, met name voor startende branches. In de werkwijze lag het accent op het uitbouwen en verdiepen van de netwerken.

Er zijn veel partijen bij EVC betrokken. Uit onze gesprekken blijkt dat het 'EVC-speelveld' (nog steeds) zeer complex en onoverzichtelijk is voor de meeste branches. Het Kenniscentrum EVC had meer kunnen investeren in het overzichtelijk in kaart brengen van dit speelveld. Dit had zeker voorzien in een behoefte van branches, zo gaven vele gesprekspartners aan. Met name door onze gesprekspartners binnen de publieke dienstverlening werd deze behoefte expliciet uitgesproken.

De consortium-constructie heeft tot verwarring geleid in het veld. Branches en (met name) onderwijsinstellingen wisten vaak niet of zij te maken hadden met het Kenniscentrum EVC of met een onderliggende consortiumpartij. Ook de verhouding tussen de activiteiten van de consortiumpartijen en de verschillende KBB's op het gebied van EVC was vaak diffuus. Zo werd met name door de gesprekspartners in de bouwsector aangegeven dat de feitelijke implementatie van EVC toch vooral via de KBB's loopt . Deze onduidelijkheid heeft uiteraard niet bijgedragen aan de efficiëntie. De betrokken ministeries hebben op hoofdlijnen gestuurd. Zij hebben weinig tot geen zicht gehad op de aansturing door de consortiumpartijen.

2.2 BORGING VAN OPGEBOUWDE KENNIS EN EXPERTISE

De partijen die wij gesproken hebben zijn het er over eens, dat het wenselijk is het Kenniscentrum EVC op de één of andere manier te laten voortbestaan. Hiervoor worden twee belangrijke argumenten aangedragen. Op de eerste plaats vinden veel gesprekspartners dat het opheffen van het Kenniscentrum EVC een vorm van ‘kapitaalvernietiging’ van alle opgedane expertise en gebundelde kennis zou zijn alsmede van de platform- en vraagbaakfunctie van het Kenniscentrum. Het tweede argument betreft de inschatting dat de ontwikkelingen in het denken over en werken met EVC nog niet zo ver zijn dat ‘de markt’ deze kan overnemen.

De gesprekspartners hebben verschillende opties aangedragen voor een mogelijke rol van een Kenniscentrum EVC in de toekomst:

1. Kenniscentrum EVC als vraagbaak, (digitaal) platform en databank ('Minimumvariant');
2. Kenniscentrum EVC als databank en vraagbaak met daaraan gekoppeld een onafhankelijke advies-, coördinatie- en regierol rond EVC ('tussenvariant');
3. Kenniscentrum EVC met alle bovenstaande rollen alsmede een rol in de implementatie en kwaliteitsbewaking van EVC ('uitgebreide variant').

Over deze opties verschillende meningen, afhankelijk van de rol die men ook andere partijen en zichzelf toebedeelt. Zo werd met name door de gesprekspartners in de bouwsector aangegeven dat de versnelling van EVC in de bedrijfstak vooral een zaak is van de sociale partners. De gesprekspartners uit de zakelijke en publieke dienstverlening alsmede uit de voedingssector pleitten er vooral voor dat het Kenniscentrum een veel sterkere lobby naar de politiek moet voeren (met name gericht tegen belemmerende wet- en regelgeving).

Over de vraagbaak, (digitaal) platform en databank als minimumvariant voor het toekomstige Kenniscentrum EVC is grote consensus onder branches en onderwijsinstellingen.

Onderwijsinstellingen voelen daarbij – meer dan de geraadpleegde branches – ook voor een toekomstige coördinatie- en regierol in handen van het Kenniscentrum EVC. Bij coördinatie en regie gaat het er om dat een onafhankelijke partij op basis van de kennis uit de vraagbaak- en platformfunctie de knelpunten in de uitvoering van EVC bundelt en hierover deskundig advies uitbrengt.

2.3 AANBEVELINGEN DOOR GESPREKSPARTNERS

Onze gesprekspartners hebben aanbevelingen gedaan over de borging van de opgebouwde kennis en expertise van het Kenniscentrum EVC en daarnaast een aantal aanbevelingen aan de overheid geformuleerd.

Deze zijn verwoord op een drietal niveaus:

- Organiseer een aantal basisfuncties rondom EVC blijvend en goed
- Er is ook behoefte aan verdergaande standaardisering en kwaliteitsborging van EVC
- Een actieve overheid kan belemmeringen in wet- en regelgeving wegnemen

2.3.1 BASISFUNCTIES RONDON EVC BLIJVEND EN GOED ORGANISEREN

Er is ook na 2004 een brede, door alle door ons gesproken branches en onderwijsinstellingen, behoefte aan de volgende basisfuncties:

Voorlichting over (de mogelijkheden van) EVC. Dat kan gestalte krijgen door campagnes, maar ook door een toegankelijke website met informatie in bijvoorbeeld een 'startpagina EVC' met doorklikmogelijkheden voor meer specifieke informatie over met name implementatievragen. Hieraan kan een **vraagbaak** worden gekoppeld. Een '**marktplaats/platform**' voor EVC, waar vraag en aanbod elkaar direct/ digitaal kunnen ontmoeten.

2.3.2 VERDERGAANDE STANDAARDISERING EN KWALITEITSBORGING

Een meerderheid van onze gesprekspartners uit zowel de branches als het onderwijsveld heeft aangegeven behoefte te hebben aan verdergaande standaardisering en kwaliteitsborging van EVC -procedures. De behoefte aan standaardisering werd vooral expliciet uitgesproken door onze gesprekspartners uit de publieke en zakelijke dienstverlening. Over de vormgeving en de vraag wie hierbij de coördinatie heeft bestaat echter geen unanimititeit.

Bij vraagstukken van standaardisering en kwaliteitsborging zijn veel partijen betrokken: branche- en vakorganisaties, de KBB's, de onderwijsinstellingen en hun landelijke koepels, het KCE, de NVAO en de overheid. Wie welke rol moet vervullen en hoe de verantwoordelijkheidsverdeling in de toekomst moet liggen is onderwerp van veel discussie. Deze discussie verschilt bovendien per onderwijssector (BVE of HO) en per branche (afhankelijk van het ontwikkelingsstadium van EVC in de branche). Daarmee is de precieze meerwaarde van een Kenniscentrum EVC op deze terreinen op dit moment niet goed te definiëren. Geen van de gesprekspartners voelt voor een open opdracht voor een Kenniscentrum op dit terrein. Meer helderheid in de discussie is van belang alvorens het mogelijk kan komen tot een concrete en toegespitste taak voor een Kenniscentrum EVC.

10

2.3.3 ACTIEVE OVERHEID KAN BELEMMERINGEN IN WET- EN REGELGEVING WEGNEMEN

Er is behoefte aan een actieve overheid, die in het kader van 'een leven lang leren' het beleid rond EVC een stap verder brengt. Er is brede overeenstemming over de noodzaak om een aantal al langer gesignaleerde belemmeringen in wet- en regelgeving uit de weg te ruimen (met name in de OC&W wet- en regelgeving).

Daarnaast hebben de gesprekspartners er behoefte aan dat bovengenoemde discussie over de verantwoordelijkheden een stap verder wordt gebracht.

Met name vanuit het onderwijsveld alsmede vanuit het Kenniscentrum en consortiumpartijen is aangegeven dat men van de overheid verlangt dat helderheid wordt verschaft over de vele mogelijkheden op het gebied van EVC voor individuele burgers.

3

EFFECTIVITEIT VAN HET KENNISCENTRUM EVC

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk onderbouwen we de hoofdbevindingen van de evaluatie ten aanzien van effectiviteit. Eerst geven we een korte reflectie op het begrip effectiviteit in de context van deze evaluatie. Vervolgens wordt een aantal relevante hoofdlijnen gepresenteerd zoals die naar voren komen uit de jaarverslagen en jaarplannen, uit de publicaties van het Kenniscentrum, uit een analyse van de herkomst van de bezoekers van de landelijke EVC -dagen en uit de gesprekken. Dan wordt de stand van zaken met betrekking tot EVC in branches op hoofdlijnen getypeerd. Tenslotte volgt een concluderende paragraaf over de doeltreffendheid van het Kenniscentrum.

3.2 EFFECTIVITEIT IN DE CONTEXT VAN DEZE EVALUATIE

Om een conclusie te kunnen formuleren over de effectiviteit van het Kenniscentrum EVC is onderzocht welke activiteiten het Kenniscentrum EVC heeft uitgevoerd om haar doelstellingen op de drie taakterreinen (verzamelen, ontwikkelen, ontsluiten en verspreiden van kennis over EVC) te verwezenlijken en wat het effect van deze activiteiten is.

11

Hierbij moet worden opgemerkt dat de doelstellingen van het Kenniscentrum EVC breed zijn geformuleerd en niet in concrete resultaatsverplichtingen zijn uitgewerkt. Dit betekent dat het onderzoek er op gericht is zoveel mogelijk kwalitatieve gegevens over de effectiviteit te verzamelen, aangezien er geen harde (kwantitatief empirisch onderbouwde) uitspraken over effectiviteit gedaan kunnen worden.

3.3 VOORTGANG EN DOELBEREIK KENNISCENTRUM EVC

3.3.1 JAARVERSLAGEN EN JAARPLANNEN

De jaarverslagen en jaarplannen van het Kenniscentrum EVC geven een globaal beeld van de voortgang van en ontwikkeling in de verschillende taken van het Kenniscentrum. In grote lijnen werden in de respectievelijke jaren de volgende accenten gelegd:

- 2001 stond vooral in het teken van het *uitzetten van onderzoeken*; ongeveer 50 procent van de arbeidsmarktsectoren is hiermee bereikt;
- 2002 was het jaar van '*zaaien*': er is een groot netwerk gerealiseerd, dit beslaat circa 90% van de arbeidsmarktsectoren;
- in 2003 legde het Kenniscentrum EVC zich vooral toe op het *bewustmaken* van nut en noodzaak bij EVC gebruikers;
- 2004 stond in het teken van *verankering* van EVC met als grootste uitdagingen: de *toegankelijkheid* van EVC -diensten, *kwaliteitsborging* en *civiel effect*.

TOELICHTING

In het eerste jaar heeft een accent gelegen op de inrichting van het Kenniscentrum. Inhoudelijk heeft de kennisontwikkeling prioriteit gekregen. In het jaarverslag wordt verslag gedaan van de uitgezette onderzoeken. Opgemerkt wordt dat de inbedding van EVC in branches en sectoren nog niet hard te maken is.

In het jaarverslag over 2002 wordt aangegeven dat er ook dit jaar veel is gepionierd. Er is geïnvesteerd in het op het netvlies krijgen van het belang van EVC bij stakeholders (beleidsmakers) en er is grotere inspanning verricht op de netwerkfunctie.

Het onderzoek heeft zich in dit jaar met name gericht op het verbeteren van het inzicht in de knelpunten bij EVC. Deze knelpunten sluiten aan bij de hoofdlijnen van “de fles is half vol”, waarbij de volgende rubricering is gemaakt: de bewustwording rond EVC en het civiel effect; de toegankelijkheid van EVC-procedures en de kwaliteitsborging van EVC.

In 2003 heeft het Kenniscentrum vooral geïnvesteerd in de bewustmaking van nut en noodzaak van EVC bij gebruikers en op verankering vanuit de brancheorganisaties op de werkvloer. De communicatie van het Kenniscentrum wordt versterkt en het onderzoeksprogramma wordt verdeeld in vier sferen (EVC in de keten van onderwijs tot arbeidsmarkt, EVC als loopbaaninstrument, EVC als instrument in HRD, EVC in vernieuwingsprocessen van onderwijs en arbeidsbemiddeling). Deze onderverdeling is gemaakt om de thema's, zoals benoemd in ‘de fles is halfvol’ verder te kunnen concretiseren. In het onderzoeksprogramma 2003 wordt opgenomen dat het onderzoek zich in dat jaar vooral richt op de beschrijving van good-practices.

Het jaarplan 2004 staat in het teken van verankering. Er wordt een vijftal speerpunten geselecteerd voor verankering: de metaalsector, het vrijwilligerswerk, doelgroepenbeleid, defensie en de regio. Interventies vanuit het Kenniscentrum zijn gericht op de ‘eerst volgende beste stap’ om de verankering te realiseren. Als centrale uitdagingen worden hierbij geformuleerd: de toegankelijkheid van EVC-diensten, de kwaliteitsborging van EVC en het civiel effect van EVC: deze komen overeen met de thema's uit *De fles is halfvol*.

Op basis van de jaarverslagen en jaarplannen kan voorzichtig worden geconcludeerd dat de start/ pioniersfase zowel 2001 als 2002 besloeg. In 2003 en 2004 is gewerkt aan het verder concretiseren en het oplossen van knelpunten die onder meer uit *De fles is halfvol* naar voren kwamen. Genoemd kunnen worden: good-practice onderzoek en een selectie van sectoren en activiteiten als speerpunten voor verankering.

De jaarverslagen en jaarplannen zijn overigens kwalitatief en beleidsmatig van aard.

Concrete activiteiten, voortgang en effect van deze activiteiten over de jaren zijn moeilijk uit de jaarverslagen en jaarplannen te destilleren.

Dit kan te maken hebben met de complexe aansturing van het Kenniscentrum (zie ook hoofdstuk 4).

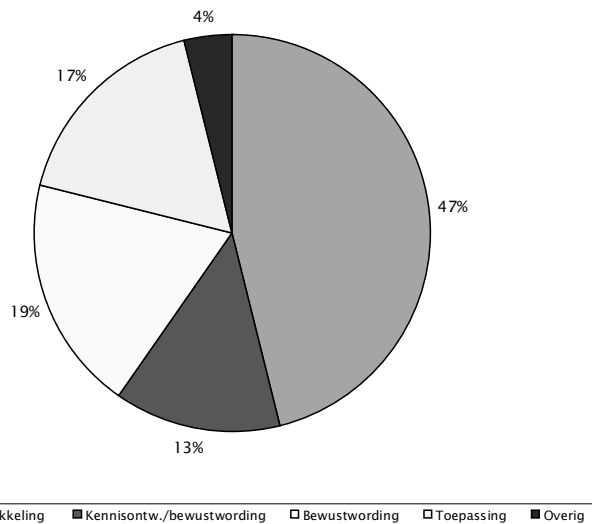
In de gesprekken met branches en het onderwijsveld blijkt dat het Kenniscentrum EVC vooral bekend is vanwege zijn publicaties en de Landelijke EVC -dagen.

3.3.2 PUBLICATIES

Het Kenniscentrum EVC heeft de afgelopen vier jaar maar liefst 52 publicaties uitgebracht. Deze hebben wij gerubriceerd naar drie categorieën²:

- (1) *Kennisontwikkeling*: al dan niet wetenschappelijke verkenningen en onderzoek met relevantie voor beleidsbepalers en de EVC -onderzoekswereld;
- (2) *Bewustwording*: opiniërende en/of diagnosticerende studies gericht op (gesegmenteerde doelgroepen) gebruikers en/of aanbieders van EVC -trajecten.
- (3) *Toepassing*: tools- en conceptontwikkeling en haalbaarheidsstudies gericht op daadwerkelijke implementatie en/of vermarkting van EVC -trajecten.

In de onderstaande figuur wordt de verdeling over deze categorieën weergegeven (in de bijlage vindt u een overzicht van de door ons gerubriceerde publicaties):

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat bijna de helft van alle publicaties zich richt op 'kennisontwikkeling' en dat minder dan een vijfde van de publicaties zich richt op concrete toepassing van EVC. Over de hele linie komt dan ook het beeld naar voren, dat de gebruikswaarde van de publicaties over het algemeen groter is voor 'beleidsmakers' dan voor 'eindgebruikers'.

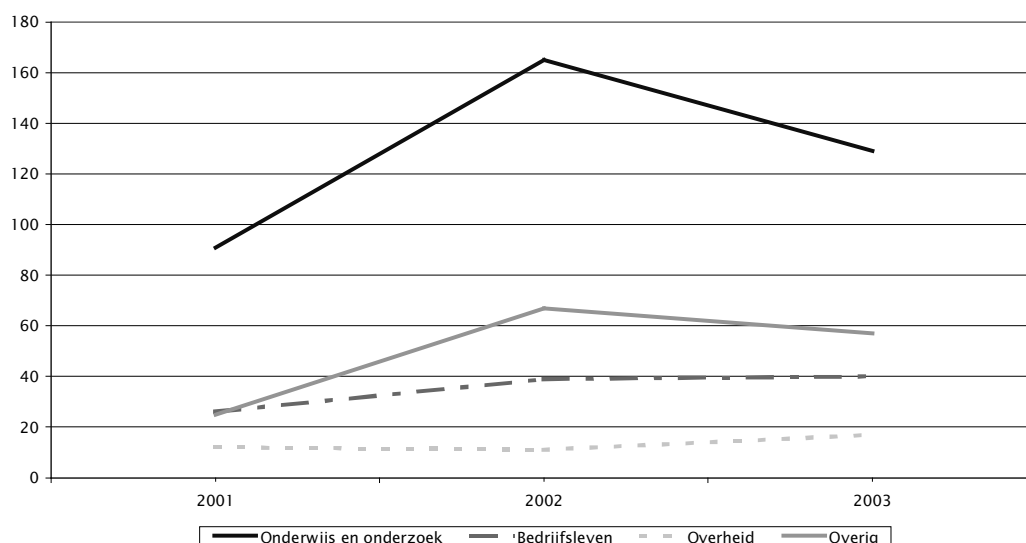
3.3.3 LANDELIJKE EVC DAGEN

Ook de bezoekers aan de landelijke EVC dagen die door het Kenniscentrum EVC georganiseerd zijn hebben we gerubriceerd naar drie categorieën:

- (1) Onderwijs en onderzoek
- (2) Bedrijfsleven
- (3) Overheid

² Deze rubricering hebben wij gemaakt in nauw overleg met dhr. dr. C. Romijn, mede auteur van een aantal van de betreffende publicaties, waaronder de EVC -monitor.

In de onderstaande figuur wordt de verdeling over deze categorieën weergegeven (in de bijlage vindt u een nader gespecificeerd overzicht):

Uit de cijfers wordt duidelijk dat EVC-dagen vooral bezoekers uit de onderwijswereld trekken.

Dit beeld komt overeen met de gegevens die blijken uit de tussentijdse evaluatie die het Kenniscentrum EVC liet verrichten in 2003 door de consortiumpartijen³ Uit een analyse van de digitale adresbestanden van het Kenniscentrum EVC blijkt daarin dat aanbieders van EVC oververtegenwoordigd zijn: 61% van de contacten van het Kenniscentrum EVC betreffen mensen uit het onderwijs en de Kenniscentra Bedrijfsleven/ Beroepsonderwijs, de KBB's.

14

3.3.4 ADAPTATIE VAN EVC DOOR BRANCHES

Uit de verschillende groepsgesprekken komt duidelijk naar voren dat branches zich in verschillende 'ontwikkelingsstadium van EVC' bevinden. Wij onderscheiden de volgende ontwikkelingsfasen:

- 1) *Starters*: hier en daar worden pilots gestart;
- 2) *Constructiefase*: de pilots worden omgebouwd naar een meer gestructureerd, grootschaliger project;
- 3) *Koplopers*: Reguliere trajecten in branches waardoor alle werknemers toegang hebben tot EVC, opleidingsinstituten zijn uitvoerder en intermediairen in de branche hebben een begeleidende rol;
- 4) *Consolidatie en EVC als HRM-instrument*: deze stap (die nog niet in branches is gezet) wordt bereikt wanneer EVC niet alleen gezien wordt als een publieke- en branchezaak, maar wanneer EVC als volwaardig HRM-instrument (geïntegreerd in competentie management) wordt gebruikt dat ook in de markt wordt neergezet.

³ De maat gemeten, mid-term review door de consortiumpartijen EVC, 2003.

3.4

BEWUSTWORDING TOEGENOMEN, VERSNELLING IN BRANCHES DEELS GEREALISEERD

Het Kenniscentrum EVC heeft de afgelopen jaren veel activiteiten verricht op de drie genoemde taakgebieden (expertise, kennisontwikkeling en -overdracht en netwerkfunctie). Op basis van de deskresearch en de gesprekken kan worden waargenomen dat de activiteiten van het Kenniscentrum EVC hebben bijgedragen aan een grotere bewustwording van het nut en de noodzaak van EVC.

De hoofddoelstelling van het Kenniscentrum EVC – ‘*versnellen en stimuleren van EVC in de branches*’ – is ten dele gerealiseerd. Het Kenniscentrum EVC heeft de afgelopen jaren een groot bereik ‘in de breedte’ gerealiseerd.

Positief is dat er in een betrekkelijk korte periode een groot (ook internationaal) netwerk is opgebouwd. Het Kenniscentrum EVC heeft zich met succes sterk geprofileerd als inspirator, vraagbaak en promotor van het concept EVC en is al met al goed bekend in het veld (zowel bij branches als bij onderwijsinstellingen).

Daar staat tegenover dat deze ‘breedte’ niet overal tot ‘diepte’ heeft geleid. Over de hele linie komt het beeld naar voren, dat ‘*starters*’ (zoals defensie, publieke dienstverlening, de tapijtfabrikanten) meer profijt hebben van het aanbod van het Kenniscentrum EVC dan ‘*koplopers*’⁴ (zoals metaal, zorg en welzijn), die inmiddels in de fase van constructie of van reguliere trajecten zitten.

Op deze verschillen tussen de branches heeft het Kenniscentrum EVC naar het oordeel van veel gesprekspartners onvoldoende ingespeeld. Het ondersteuningsaanbod zowel ‘binnen de branches’ als ‘branche overstijgend’ is onvoldoende op deze verschillen toegesneden geweest.

Ten tweede heeft de uitbouw van de activiteiten weinig systematisch plaatsgevonden. Dat betekent dat er nog veel branches alsmede het Hoger Beroepsonderwijs (en daarmee een groot deel van de doelgroep) niet of nauwelijks bereikt zijn.

Tenslotte werd door de branches die wij hebben gesproken aangegeven dat de gebruikswaarde van het onderzoek, dat door het Kenniscentrum EVC is uitgevoerd dan wel is uitbesteed, met name voor eindgebruikers over het algemeen beperkt is. Dit werd met name benadrukt door onze gesprekspartners in de publieke dienstverlening en de voedingssector.

Het onderzoek heeft een goede rol vervuld in het ‘op de agenda zetten van EVC’, maar de slag naar systematisch onderzoek over implementatievragen is (nog) onvoldoende gemaakt, aldus het oordeel van veel gesprekspartners. Dit komt overeen met onze hierboven beschreven analyse (rubricering) van alle publicaties die het Kenniscentrum EVC de afgelopen jaren heeft uitgebracht.

⁴ Zie ook de ‘o-meting’: EVC -activiteiten in Nederland. Stand van zaken per 1 januari 2001. ITS, april 2002. Hieruit blijkt dat, net als in 1998 de meeste activiteiten in zorg, welzijn, metaalindustrie en metaalnijverheid plaatsvinden.

SAMENVATTEND

<i>Positief</i>	<i>Negatief</i>
Draagvlak en netwerkvorming	Veel branches alsmede HBO niet bereikt; Te weinig aandacht voor 'witte vlekken'.
Kenniscentrum EVC als vraagbaak	Beperkte gebruikswaarde van onderzoek voor eindgebruikers.
Kenniscentrum EVC als inspirator en promotor van het concept EVC	Onvoldoende 'maatwerk', gekoppeld aan de ontwikkelingsfase EVC in een branche

4

EFFICIËNTIE VAN ORGANISATIE EN UITVOERING

4.1 INLEIDING

In deze paragraaf gaan wij in op de vraag of de gekozen organisatieopzet van het Kenniscentrum EVC doelmatig was en of het Kenniscentrum EVC op efficiënte wijze zijn taken heeft uitgevoerd. Welke strategie heeft het Kenniscentrum EVC gevolgd, hoe was de uitvoering en hoe is het Kenniscentrum EVC gepositioneerd ten opzichte van andere partijen en initiatieven in het veld?

4.2 DE ORGANISATIEOPZET EN AANSTURING

Bij het Kenniscentrum EVC zijn veel partijen betrokken: het Consortium, bestaande uit CINOP, STOAS en CITO. Medewerkers van het Kenniscentrum EVC zijn bij de consortiumpartijen in dienst en worden bij het Kenniscentrum EVC gedetacheerd. De consortiumpartijen sturen het Kenniscentrum EVC aan door middel van een Stuurgroep. Voorts is er een begeleidingscommissie, bestaande uit de drie betrokken ministeries. Tenslotte is er een Adviesraad, waarin centrale organisaties van werknemers en werkgevers zitting hebben, alsmede een aantal koepels uit het onderwijs- en intermediaire veld zoals de BVE-raad, het COLO en het CWI.

De *organisatorische inbedding* van het Kenniscentrum EVC wordt over de hele linie als inefficiënt ervaren. Met name de constructie van het consortium waaraan de opdracht voor het Kenniscentrum EVC is opgedragen wordt door iedereen als diffuus en ongewenst ervaren. Zowel branches als onderwijsinstellingen gaven in de gesprekken aan dat het voor hen vaak onduidelijk was of zij zaken deden met CINOP of STOAS als onafhankelijk bureau, of zij te maken hadden met het consortium dan wel met het Kenniscentrum.

Desalniettemin wordt het over de hele linie als positief ervaren dat het Kenniscentrum EVC zich – ondanks deze verwarrende constructie met verschillende belangen – onafhankelijk heeft opgesteld en de consortiumpartijen bij uitbesteding van onderzoek gewoon in concurrentie heeft laten mee offeren.

In de *aansturing* van het Kenniscentrum EVC spelen zowel de consortiumpartijen als de drie betrokken ministeries een rol.

De consortiumpartijen gaven aan dat de verschillende rollen van de overheid – begeleider en subsidieverschaffer/beoordelaar – niet altijd tot eenduidige aansturing hebben geleid. Met name het feit dat er aan het Kenniscentrum EVC een meerjarenplan ten grondslag lag, maar dat er jaarlijks op basis van (politieke) actualiteit moest worden bijgesteld beoordelen zij als niet efficiënt.

De ministeries hebben (ondanks de aan de beleidsterreinen en doelgroepen inherente accentverschillen) steeds één lijn getrokken onder de bindende noemer 'een leven lang leren'. Erkend wordt dat de aansturing door de overheid (met name door personele wisselingen bij EZ) met name in de beginfase onvoldoende is geweest. Later hebben de ministeries de druk op het Kenniscentrum EVC opgevoerd om concreter te worden in haar doelstellingen en beoogde activiteiten om uit de startersfase te komen. Vanuit de ministeries is er geen zicht geweest op de aansturing door het consortium noch op de bijeenkomsten en invloed van de Adviesraad.

De Adviesraad kwam drie tot vier keer per jaar bijeen, maar was zelden tot nooit voltallig aanwezig (vanwege volle agenda's andere prioriteiten e.d.). Ook hebben er enkele personele wisselingen plaatsgevonden. Dit kwam de continuïteit uiteraard niet ten goede. De leden van de adviesraad die wij gesproken hebben gaven aan dat de adviesraad voornamelijk fungeerde als 'klankbord' (en nadrukkelijk niet als Raad van Toezicht). Deze klankbordfunctie betrof zowel de inhoud als de strategie. Er is uitgebreid in conceptuele termen gesproken over EVC, maar ook zijn er volop strategische discussies gevoerd over de positionering van (de activiteiten van) het Kenniscentrum EVC binnen het spanningsveld tussen overheid, werkgevers en werknemers.

4.3

DE STRATEGIE

De *strategie* die door het Kenniscentrum EVC is gevolgd kan worden getypeerd als 'impressionistisch' met een duidelijke 'focus op successen'. Met impressionistisch bedoelen wij dat het Kenniscentrum EVC zich sterk heeft laten leiden door eigen 'indrukken' van de stand van zaken van EVC-ontwikkelingen in branches en bij onderwijsinstellingen. Door het grote netwerk van het Kenniscentrum, de inschakeling van de Adviesraad en de focus op kennisontwikkeling in de publicaties zijn deze indrukken niet gebaseerd op toeval of op geïsoleerde waarnemingen. Van een systematische werkwijze is echter geen sprake.

De 'best practices' zijn prominent in de etalage gezet, terwijl er – zoals ook aangegeven in het voorgaande hoofdstuk – veel minder aandacht was en zeker geen systematisch plan voor het invullen de 'witte vlekken' (verschillende branches en het Hoger Beroeps-onderwijs.).

In de concrete *uitvoering* van de verschillende activiteiten heeft het Kenniscentrum EVC zowel op verzoek van branches en onderwijsinstellingen als op eigen initiatief ondersteuning verleend. Deze ondersteuning bestond uit het verschaffen van informatie, het enthousiasmeren van betrokkenen en het geven van advies over mogelijke vervolgstappen. Ook heeft het Kenniscentrum doorverwezen naar branches of bedrijven in vergelijkbare situaties. Vaak ging dit op ad hoc basis via de vele contacten in het netwerk dat het Kenniscentrum EVC heeft opgebouwd. De medewerkers van het Kenniscentrum EVC zijn vaak gevraagd als sprekers op bijeenkomsten. Zij genieten een grote naamsbekendheid als gezaghebbende EVC-deskundigen.

Wanneer we kijken naar de *positie van het Kenniscentrum EVC ten opzichte van andere partijen* is het 'EVC-speelveld' in de beleving van de branches en onderwijsinstellingen zeer druk en zeer onoverzichtelijk. Met name onze gesprekspartners namens de onderwijsinstellingen vragen zich af wie nu eigenlijk de regie voert in het EVC-beleid en vinden dat de overheid zich in dit opzicht niet actief genoeg opstelt.

Ook is het onze gesprekspartners vaak niet duidelijk wat de rol was van de verschillende KBB's bij de invoering van EVC trajecten in relatie tot het Kenniscentrum. Daarnaast wordt er ook vaak gerefereerd aan het CINOP platform EVC en het COLO platform EVC. In een aantal sectoren en branches verloopt de feitelijke implementatie van EVC via de KBB's. Met name in de bouwsector werd dat door onze respondenten expliciet aangegeven. De KBB's waarvan wij een schriftelijke respons hebben ontvangen zijn over het algemeen positief over het Kenniscentrum. Met name het brancheoverstijgende karakter en de bijdrage aan het bewustwordingsproces omtrent EVC worden als belangrijke toegevoegde waarden gezien door de respondenten door KBB's.

In het onoverzichtelijke EVC -speelveld wordt de relatieve onafhankelijkheid van het Kenniscentrum EVC als positief ervaren. 'Starters' gaven daarbij aan behoefte te hebben aan een toegankelijke beschrijving van het speelveld, zodat duidelijk is op wie zij zich moeten oriënteren.

SAMENVATTEND

Positief	Negatief
Best practices in de etalage werken stimulerend	Weinig systematisch te werk gegaan Te weinig aandacht voor 'witte vlekken' (branches en HBO)
Gezag en naamsbekendheid gerealiseerd in 'EVC land'	Onoverzichtelijk 'EVC-speelveld'
Onafhankelijke opstelling van Kenniscentrum EVC ten opzichte van consortiumpartijen.	'Consortium constructie' is diffuus en roept daarmee inefficiëntie op.

5

BORGING

5.1 INLEIDING

In deze paragraaf gaat het om de vraag hoe de kennis, expertise en netwerken die zijn opgebouwd door het Kenniscentrum EVC optimaal kunnen worden geborgd. Vervolgens is de vraag aan de orde wat de toekomstige relevantie is van de functie van een Kenniscentrum EVC en hoe dat kan worden georganiseerd.

5.2 BORGING VAN OPGEBOUWDE EXPERTISE EN NETWERKEN

Bij de borging van EVC -functies zijn door de branches en onderwijsinstellingen die wij gesproken hebben de volgende behoeften aangegeven:

- het is wenselijk dat de implementatie van EVC versneld wordt. De fase van bewustmaking moet nu worden omgezet in concrete activiteiten. In branches en onderwijsinstellingen waar al activiteiten bestaan het er om deze een structureel karakter te geven;
- de 'witte vlekken' in branches en onderwijssectoren moeten nu snel worden aangepakt
- er moet een standaardisering van EVC procedures komen 'over de sectoren heen';
- er moet een kwaliteitsborging van deze procedures geregeld worden;
- de overheid (en dan vooral OCW) moet belemmeringen in de regelgeving wegnemen (met name rond de 'teldatum' en de bekostiging).

Het is voor onze gesprekspartners géén automatisme dat alle activiteiten die uit deze stappen voortkomen moeten worden ondergebracht bij een Kenniscentrum EVC . Alle partijen die wij gesproken hebben zijn het er wél over eens, dat het wenselijk is het Kenniscentrum EVC op de één of andere manier te laten voortbestaan.

Hiervoor worden twee belangrijke argumenten aangedragen. Op de eerste plaats vinden veel gesprekspartners dat het opheffen van het Kenniscentrum EVC een vorm van 'kapitaalvernietiging' van alle opgedane expertise en gebundelde kennis zou zijn alsmede van de platform- en vraagbaakfunctie van het Kenniscentrum. Het tweede argument betreft de inschatting dat de ontwikkelingen in het denken over en werken met EVC nog niet zo ver zijn dat 'de markt' deze kan overnemen.

5.3 TOEKOMSTIGE RELEVANTIE VAN HET KENNISCENTRUM

De gesprekspartners hebben verschillende opties aangedragen voor een mogelijke rol van een Kenniscentrum EVC in de toekomst:

1. Kenniscentrum EVC als vraagbaak, (digitaal) platform en databank ('minimumvariant');
2. Kenniscentrum EVC als databank en vraagbaak met daaraan gekoppeld een onafhankelijke advies-, coördinatie- en regierol rond EVC ('tussenvariant'). Met onafhankelijk advies wordt bedoeld dat branches en onderwijsinstellingen advies kunnen vragen aan een partij die niet tegelijkertijd aanbieder van EVC-procedures is. Bij coördinatie en regie gaat het er om dat een onafhankelijke partij op basis van de kennis uit de vraagbaak- en platformfunctie de knelpunten in de uitvoering van EVC bundelt. Om vervolgens de discussie over het wegnemen van belemmeringen te entameren, bijvoorbeeld met de overheid;
3. Kenniscentrum EVC met alle bovenstaande rollen alsmede een rol in de implementatie en kwaliteitsbewaking van EVC ('uitgebreide variant'). Hierbij ondersteunt het Kenniscentrum ook de concrete implementatie van EVC door de ontwikkeling van een toolkit met invoeringsinstrumenten en speelt het Kenniscentrum een rol in de kwaliteitsbewaking van EVC-procedures. Bijvoorbeeld door de ontwikkeling van een keurmerk.

Over deze opties verschillende meningen, afhankelijk van de rol die men ook andere partijen en zichzelf toebedeelt.

Over de vraagbaak, (digitaal) platform en databank als minimumvariant voor het toekomstige Kenniscentrum EVC is grote consensus onder branches en onderwijsinstellingen. Onderwijsinstellingen voelen daarbij – meer dan de geraadpleegde branches – ook voor een toekomstige coördinatie- en regierol in handen van het Kenniscentrum EVC.

Bij coördinatie en regie gaat het er om dat een onafhankelijke partij op basis van de kennis uit de vraagbaak- en platformfunctie de knelpunten in de uitvoering van EVC bundelt en hierover deskundig advies uitbrengt.

Met name voor de 'uitgebreide variant' is niet in alle branches en onderwijssectoren draagvlak. Vertegenwoordigers van een aantal branches en onderwijsinstellingen zijn beducht voor het nóg complexer maken van het speelveld en mogelijke bureaucratisering die voort kan komen uit (aanvullende) brede en algemene kwaliteitsbewakingssystemen. Alle partijen zijn het erover eens dat hierin éérs focus moet worden aangebracht. Het slechtste scenario is een diffuus vervolg met 'van alles een beetje'.

BIJLAGE SAMENSTELLING BEGELEIDINGSCOMMISSIE

VOORZITTER

- De heer W. Verbruggen

MINISTERIE VAN EZ

- Mevrouw K. Meijer

MINISTERIE VAN OCW

- De heer A.T.H. Janssen
- Mevrouw F.M.H. Boselie

MINISTERIE VAN SZW

- Mevrouw L. Bastiaansen

MINISTERIE VAN LNV

- De heer J.A. Guerand

BIJLAGE RESPONDENTEN IN HET ONDERZOEK

INTERVIEWS

1. Dhr. P. van Amsterdam (ex-Stoas)
2. Mw. L. Bastiaansen (ministerie van SoZaWe)
3. Mw. F. Boselie (ministerie van OCW)
4. Dhr. R. Duvekot (Kenniscentrum EVC)
5. Dhr. H. van Holt (CINOP)
6. Dhr. A.T.H. Janssen (ministerie van OCW)
7. Mw. K. Meijer (ministerie van EZ)
8. Dhr. B. Pellikaan (Stoas)
9. Dhr. C. Sluijter (Citogroep)
10. Dhr. K. Verhaar (ministerie van SoZaWe)

GROEPSGESPREK MET LEDEN VAN ADVIESRAAD

11. Dhr. J.A. Guerand (LNV)
12. Dhr. R. Roelofse (CNV Bedrijvenbond)
13. Dhr. S. Roodenburg (COLO)
14. Dhr. D.U. Stoband (CWI Nederland)

GROEPSGESPREKKEN BRANCHES

15. Dhr. W. Berentsen (FME-CWM)
16. Dhr. F. Bok (Uneto-VNI)
17. Dhr. R. van den Bogaard (Heineken)
18. Dhr. R. Eicholtz (Horeca Branche Instituut, ook namens K. Horeca Nederland)
19. Dhr. A. van 't Ent (Cold Food)
20. Dhr. J. Ezendam (Landmacht)
21. Dhr. Mw. E. Heerschop (De Unie)
22. Dhr. W. Hulsegge (Verpleeghuis de Hoven)
23. Dhr. J. Johanson (Landmacht)
24. Dhr. Mw. M. Kamstra (Politiebond NPB)
25. Dhr. D. Kramer (NFU)
26. Mw. S. Kruimink (Marine)
27. Mw. M. Jacobs (Savant)
28. Dhr. J. Kleiboer (BOVAG)
29. Dhr. A. van der Leest (Metaalunie)
30. mw. T. de Nooij (Hoofd-bedrijfschap Detailhandel SOD)
31. Dhr. Th. Osse (NOVAA)
32. Mw. K. Schuman (VNTF)
33. N. Trügg, (Nederlandse Vleessector)

SCHRIFTELIJKE RESPONS SECTOR BOUW

34. A. Buller (FOSAG)
35. G.R. Deelman (AVBB)
36. Mw. S.J. Roos (SSWT)
37. L. Rutten (FNV Bouw)
38. M. Willems (SSWM)

GROEPSPREKKEN ONDERWIJSINSTELLINGEN

- 39. Dhr. G. van Beek (Hogeschool van Utrecht)
- 40. Dhr. A. van Berkel (Hogeschool van Amsterdam)
- 41. Dhr. C. Johann (ROC Nijmegen)
- 42. Dhr. R. Klarus (Hogeschool Arnhem & Nijmegen)
- 43. Mw. M. Kleingeld (ROC Eindhoven)
- 44. Mw. L. te Lintelo (Hogeschool van Amsterdam)
- 45. Dhr. H. Peters (Leeuwenborgh Opleidingen)
- 46. Dhr. J. de Reus (ROC Aventus)
- 47. Dhr. H. Soyer (ROC Rijn IJssel)
- 48. Mw. S. Vaags (ROC Eindhoven)
- 49. Dhr. B. Versloot (Universiteit Utrecht)
- 50. Dhr. B. Verstegen (Hogeschool van Utrecht)
- 51. Dhr. H. Wijma (ROC Midden Nederland)
- 52. Dhr. G. de Wijs (ROC Eindhoven)

SCHRIFTELIJKE RESPONS ONDERWIJSINSTELLINGEN

- 53. Mw. S. Boerma (Noorderpoort College)
- 54. Mw. M. Gelderloos (IVIO)
- 55. Mw. S. Metz (ROC Eindhoven)
- 56. TMO (anoniem)

KBB's

- 57. Dhr. H. Biezman (Aequor)
- 58. Dhr. H. Bruggink (Aequor)
- 59. Mw. E. Delfsma (Aequor)
- 60. KOC Nederland (anoniem)
- 61. Mw. J. Overbeek (Kenniscentrum EVC GOC)
- 62. Mw. C.M. de Paepe (ECABO)
- 63. Mw. M. Pieterse (Savantis)
- 64. Mw. C. van Rekum (OVDB)
- 65. Dhr. H. Schilders (Aequor)
- 66. SVO (anoniem)
- 67. Dhr. A. Woudenberg (VTL, Kenniscentrum EVC Transport en Logistiek)

BIJLAGE GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN

- De fles is halfvol!; Een brede visie op de benutting van EVC , augustus 2000
- Offerteaanvraag Ministerie van EZ, Europese aanbestedingsprocedure inrichting EVC -kenniscentrum, september 2000
- Offerte Samenwerkingsverband i.o. van Stoas, Cinop, CITO 9-11-2000
- EVC-activiteiten in Nederland. Stand van zaken per 1 januari 2001. ITS, april 2002
- Schets van de knelpunten bij EVC -invoering in 2002. Kenniscentrum beroepsonderwijs en arbeidsmarkt, mei 2002, in opdracht van Kenniscentrum EVC
- EVC-monitor in 2001/2002, Kenniscentrum Beroepsonderwijs en Arbeidsmarkt, februari 2003, in opdracht van Kenniscentrum EVC
- Implementatie van EVC , rendement, toegankelijkheid en knelpunten, deelrapportage bij EVC -monitor 2001/2002 door Kenniscentrum Beroepsonderwijs en Arbeidsmarkt.
- EVC-scan van de onderwijssector, in opdracht van Kenniscentrum EVC , april 2003
- De maat gemeten, Mid-term review door de consortiumpartijen Kenniscentrum EVC, 2003
- Brieven EZ inzake goedkeuring jaarverslag 2001, goedkeuring jaarplan 2002; juli 2002
- Verslagen Raad van Advies en Begeleidingscommissie 2001
- Verslagen Raad van Advies en Begeleidingscommissie 2002
- Verslagen Raad van Advies en Begeleidingscommissie 2003
- Jaarverslagen 2001, 2002, 2003 Kenniscentrum
- Onderzoeksprogramma 2003
- Jaarplan 2004
- Websitegegevens Kenniscentrum
- De toekomst van het Kenniscentrum EVC - Businessplan voor het Kenniscentrum EVC na 2004
- Brief van Stichting van de Arbeid aan de minister van OCW en de minister van EZ - 27 mei 2004